

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สุราษฎร์ธานี เขต 3

A Study of the Relationship between Academic Leadership of School
Administrators and Teaching Efficiency of Teachers under the Office
of Suratthani Primary Educational Service Area 3

สุจิตา โชติบุญชู*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับ
ประสิทธิภาพการสอนของครู และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนจำนวน 312 คน โดยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.90 การ
วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ได้แก่
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน
ระดับมาก ประสิทธิภาพการสอนของครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ
ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีความ
สัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับปานกลาง ($r = .536$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ ประสิทธิภาพการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษา

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Abstract

The purposes of this research were : to study the academic leadership of school administrators, teaching efficiency of teachers and to investigate the relationship between academic leadership of school administrators and teaching efficiency of teachers under the Office of Suratthani Primary Educational Service Area 3. The datas were collected from 312 teachers. The research instrument was questionnaires which had reliability at 0.90. The analysis would be percentage, mean, standard deviation and tested the hypothesis with Pearson correlation.

The research resulted that : The academic leadership of school administrators was overall at the high level. The teaching efficiency of teachers was overall at the high level. The relationship between academic leadership of school administrators and teaching efficiency of teachers resulted that the overall aspects and specific aspects were positively correlated at a medium level ($r = 0.536$), having a significantly significant level at .01

Keywords : Academic leadership, Teaching Efficiency of Teachers, School Administrators

บทนำ

สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร ไร้พรมแดน ซึ่งการจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกาภิวัตน์ให้ได้ดั่งนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เท่าทันต่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาคนเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นต้องอาศัยการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน ยิ่งสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงและมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงคุณภาพของประชากรก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น

การศึกษามีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนและสังคม โดยเฉพาะการเตรียม

คนเข้าสู่ศตวรรษที่21 เป็นภารกิจของการศึกษาโดยตรง ขณะเดียวกันความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ก็ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องกลับมาทบทวนและออกแบบการศึกษากันใหม่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553, 13)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพ

การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงก็จะช่วยให้งานวิชาการของสถานศึกษามีคุณภาพและการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ (นาวา สุขรมย์, 2550 , 2)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพในการสอนของครูต่างก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำและผู้ประสานงานในการบริหาร ทั้งนี้การใช้ภาวะผู้นำที่ดีจะส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานยอมอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกละเอียดคืดที่ดีต่อการทำงาน มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการทำงาน และยอมอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน ส่งผลต่อคุณภาพและความก้าวหน้าของสถานศึกษา

การประมวลแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการจะช่วยให้การพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านความสามารถ ด้านการนิเทศ ด้านการวางแผน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูที่มีองค์ประกอบ 5 ด้านเช่นกัน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านการ

วัดผลและประเมินผล ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน และด้านกลวิธีการสอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและยกระดับการบริหารงานทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครูซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถสร้างองค์ความรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,623 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากประชากรที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สุราษฎร์ธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie, and Morgan, 1970, 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารและรายงานผลการวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ วุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการทำงาน แบบสอบถามนี้เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครู ตามตัวแปรองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอน 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ระดับความพึงพอใจของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 นี้ แบ่งเป็น 5 ระดับคุณภาพตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert, 1961, 123) ซึ่งได้กำหนดน้ำหนักแต่ละระดับดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบข้อมูล ลงรหัสด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 สำหรับการแปลความหมายของค่าประสิทธิสัมพันธ์ พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยแปลความหมายดังนี้

0.71 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

0.31 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

0.01 – 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รองลงมาเป็นเพศชาย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี และต่ำที่สุดคืออายุ 51 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี รองลงมาคือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาโท ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 - 10 ปีมากที่สุด รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี และในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไปต่ำที่สุด

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยองค์ประกอบด้านที่มากที่สุดคือ

ด้านความสามารถและด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการด้านการนิเทศ และน้อยที่สุดคือด้านการวางแผน

ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

ระดับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยองค์ประกอบด้านที่มากที่สุดคือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน และด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านกลวิธีการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และน้อยที่สุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู ภาพรวมพบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวก หรือมีความ

สัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละด้านของภาวะผู้นำทางวิชาการโดยมีความสัมพันธ์ตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการนิเทศ ด้านความสามารถ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการวางแผน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

1.1 ด้านความสามารถ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ด้านความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 1 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านความสามารถมากที่สุดคือ คือ ผู้บริหารสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์มาประกอบในการตัดสินใจบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่รอบรู้ทางวิชาการ และสามารถเป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ เสนอแนะแก่คณะครูได้

การที่จะให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำฝน รักษากลาง (2553, 73) ซึ่งศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสามารถอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 2 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษาจะเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและเจตคติของบุคลากร และนักเรียนในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านการบริหารจัดการสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำด้านการบริหารจัดการนั้นเป็นกระบวนการบริหารที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนางานวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา

คุณภาพสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิษณุ จุลวรรณ (2547, 100)

1.4 ด้านการนิเทศ พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ด้านการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 4 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านการนิเทศมากที่สุดคือ ผู้บริหารเข้าสังเกตการสอนหรือเยี่ยมชมการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะสามารถช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ ความเชื่อมั่น สามารถพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า เกิดการประสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน

1.5 ด้านการวางแผน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 5 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านการวางแผนมากที่สุดคือ ผู้บริหารวางแผนร่วมกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารวางแผนการติดตามผลด้านการสอนร่วมกับครูตามเป้าหมายของโรงเรียนด้านหลักสูตรและการ

2. การศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

2.1 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 1 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ครูมีการจัดชั้นเรียนให้สะอาด สวยงาม น่าเรียน รองลงมาคือ ครูทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสบายใจ แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียน ชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ย่อมเป็นแรงจูงใจภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน รักการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความประพฤติอันดีงามให้แก่ผู้เรียน

2.2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 2 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านจัดกระบวนการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ครูมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและครบทุกขั้นตอน รองลงมาคือ ครูกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียนอยากเรียนอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าการจัด

กระบวนการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนโดยวิธีการต่างๆกันซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สอดคล้องกับเพ็ญประภา วัฒนา (2550, 21)

2.3 ด้านกลวิธีการสอน พบว่าประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านกลวิธีการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านกลวิธีการสอนมากที่สุดคือ ครูปรับวิธีการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน รองลงมาคือ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่ากลวิธีการสอนนั้นช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การใช้ทักษะการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา ปรับวิธีการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม สอดแทรกข่าวและเหตุการณ์ในเรื่องที่สอนอย่างเหมาะสม สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากเรียน สอดคล้องกับอุดมสิน คำมุงคุณ (2550, 65) ซึ่งได้กล่าวว่า กลวิธีการสอนเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เพราะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดประสงค์ และเกิดประสิทธิภาพทำให้นักเรียนสนุกสนานต่อการเรียน เกิดความสนใจ กระตือรือร้น คิดเป็นทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้ และสอดคล้องกับกอบศักดิ์ มูลมัย (2554, 80) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่าประสิทธิภาพ

การสอนของครูด้านกลวิธีการสอนอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 4 เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากที่สุดคือ ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน รองลงมาคือ ครูเป็นกันเองกับนักเรียน แสดงให้เห็นว่าลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความสามารถของครูที่จะเข้าใจนักเรียนและมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด การมีปฏิสัมพันธ์โดยการเปิดให้นักเรียนได้มีการโต้ตอบ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับกำพล ณะมิตร (2550, 52) ซึ่งได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีส่วนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูกับนักเรียนมีความเข้าใจต่อกันเป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับขันทอง พะชะ (2551, 85) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูปฐมวัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในระดับมาก

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านการวัดผลและประเมินผล

โดยรวมอยู่ในระดับมากและอยู่เป็นลำดับที่ 5 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในด้านการวัดผลและประเมินผลมากที่สุดคือ ครูมีการวัดผลและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียน รองลงมาคือ ครูทำการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าการวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เพราะการวัดผลและประเมินผลเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และยังช่วยสะท้อนให้เห็นว่าครูทำหน้าที่เต็มความสามารถสอดคล้องกับกำพล ธนะมิตร (2550, 19) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการวัดผลและประเมินผลมีประโยชน์ต่อครูในการรับทราบความก้าวหน้าของตนเองและนักเรียน เพื่อใช้สำหรับการตัดสินใจและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์พัฒนานักเรียน และสอดคล้องกับศุภชัย สว่างภพ (2554, 90) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่า การวัดผลและประเมินผลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมาคือ

ด้านการนิเทศ ด้านความสามารถ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการวางแผน ทั้งนี้อาจเนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นภาวะที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่า มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนทางด้านวิชาการ แสดงออกถึงความรู้ด้านวิชาชีพ ประสบการณ์ และส่งเสริมครูเพื่อให้งานมีความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการดังกล่าว ตัวครู หรือผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนาตนเองตามไปด้วย ซึ่งทำให้งานเกิดประสิทธิภาพและเกิดความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งด้านการบริหารจัดการถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากในการแสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้งานด้านวิชาการและการผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของนาวา สุขธมย์ (2550, 67) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในด้านการวางแผนเพื่อที่จะทำให้สามารถมองเห็นสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน อันจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอน เพื่อการ

พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูและผู้บริหารควรมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ สร้างความเข้าใจในเรื่องเทคนิคการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการนำเสนอผลจากการวัดผลและประเมินผลมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญในการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัยและตามศักยภาพ ทั้งนี้เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาแล้วจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครู

1.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู

1.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู โดยการใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์และมีคุณภาพมากขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กอบศักดิ์ มุลมัย. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เกตุผกา มานะกิจ. (2554). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิราวรรณ จันทร์แย้ม. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ฉัตรชัย ไชยมงค์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นาวา สุขรมย์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- น้ำฝน รักษากลาง. (2553). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เพ็ญประภา วัฒนา. (2550). การวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูสังคมศึกษาตามการประเมินตนเองและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชณุ จุลวรรณ. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Likert, Rensis. (1961). *New pattern of management*. New York : McGraw-Hill Book, Co..